

BELANGRIJKE VERANDERINGEN IN DE EISEN AAN MESTSTOFFEN

DOOR IR. CH. H. HENKENS, RIJKSLANDBOUWCONSULENT VOOR
BODEM- EN BEMESTINGSVRAAGSTUKKEN

voor kuilgras en op 30 mei 1,20 ha voor hooien. In totaal dus gemaaid voor wintervoer tot nog toe 6,55 ha op het „natte” gedeelte. De rest, 7,55 ha, had men nodig om het vee voldoende weidegras te kunnen geven. Ook hier dus bleek tot juni toe het diep ontwaterde land in het voordeel te zijn.

Op zowel het „droge” als het „natte” deel van het bedrijf werd in juni nog eens 2,50 ha hooigras gemaaid. Wij bezochten het bedrijf op 25 juni. Reeds vorig jaar kwam in droogteperioden de gedachte naar boven bij de leiding van de proefboerderij dat watertoevoer, b.v. door bevoeiing, de grasgroei nog constanter zou kunnen doen zijn. Toen men dan ook de beschikking kon krijgen over een door de trekker aangedreven pomp, een Lely-waterpomp met waaier, is dit voorjaar op een gedeelte van de percelen, nl. op 3,75 ha „droog” en op 3,75 ha „nat” land, bevoeiing toegepast.

Met de Lely-waterpomp, met een bruto-wateropbrengst van 600 m³/uur, werd water uit de sloot op het land gespoten. Ook bracht de pomp wel bagger mee.

Met ongeveer 1 uur pompen kon één ha land dras worden gezet. Men bevoeit wanneer de zodelaag te droog is geworden. Dat dit bevoeien in de droge maanden mei en juni, die wij nu hebben gehad, goed resultaat gaf, valt niet te verwonderen.

In het geheel genomen konden de bevoeide percelen tot nu toe een keer meer geweid worden dan de niet bevoeide.

Veel cijfermateriaal over de uitkomsten van de bevoeiing is nog niet beschikbaar. De indrukken zijn gunstig zowel op land met laag slootwaterpeil als op percelen met hoge slootwaterstand. In hoeverre dit bevoeien de aanpassing van de grasmat aan diepe ontwatering beïnvloedt, dient te worden afgewacht.

In droge maanden, zoals wij nu hebben gehad, en op goed doorlatende, net dichtslaande grond, heeft de bevoeiing inderdaad voordeel gebracht. De ervaringen zijn interessant en hoopgevend, maar meerdere jaren van onderzoek zijn nodig voordat gedocumenteerde conclusies en daarop gebaseerde adviezen voor de praktijk zijn verkregen.

Tot slot een woord van dank aan de heren ir. C. Schneider en De Vries die bij de uitvoering van de proeven nauw zijn betrokken en aan de heer Soede, de bedrijfsleider van de proefboerderij, die ons bij ons bezoek hebben begeleid en ons de nodige informatie hebben gegeven.

Voor de weideboeren in Zuid-Holland en Utrecht is een bezoek aan Proefboerderij Zegveld zeker de moeite waard.

—GM

Sinds 1947 bestaat in Nederland de „Wet Bestrijdingsmiddelen en Meststoffen”. Bij Algemene Maatregel van Bestuur van 31 december 1950 is het in Nederland verboden meststoffen te vervoeren, te verkopen, te koop aan te bieden of af te leveren, behalve wanneer zij vermeld zijn in de lijst van meststoffen. Wel is het mogelijk voor bepaalde stoffen ontheffing te krijgen. Dit betekent dus, dat alle meststoffen onder controle staan. Het vermelden van andere aanduidingen of het noemen van andere gehalten dan wettelijk is toegestaan, is verboden. Hierin heeft de meststofgebruiker een belangrijk hulpmiddel bij het beoordelen van een meststof.

De wet verstaat onder meststof „een stof, bestemd om aan de bodem of aan de grond te worden toegevoegd ter instandhouding of vermeerdering van hun produktievermogen”. Hieruit volgt dat niet alleen kunstmeststoffen, doch ook b.v. structuurverbeterende middelen onder deze wet vallen. Het is niet iedereen duidelijk wat „te koop aanbieden” is. Toch is dit belangrijk, want zolang een meststof niet te koop wordt aangeboden of vervoerd wordt, valt zij niet onder de reglementering. Een folder, waarin een meststof niet duidelijk te koop wordt aangeboden b.v. doordat er geen prijs wordt genoemd, valt niet onder „te koop aanbieden”. Dit betekent dus, dat hierin over een meststof veel meer op papier gezet mag worden dan onder de garantie „in de zin van het Meststoffenbesluit” valt. Daarom is het verstandig een meststof alleen te beoordelen naar wat op de verpakking staat. Wanneer b.v. op de verpakking niet staat dat de meststof „chlorarm” is, kan men de meststof beter beschouwen als „chlorhoudend”. Dan zijn teleurstellingen in elk geval uitgesloten.

In verband met de Benelux zijn er enkele wijzigingen gekomen in de reglementering. Deze wijzigingen zijn vanaf 1 juli 1970 van kracht. Het lijkt ons gewenst de belangrijkste veranderingen te bespreken omdat zij voor een practicus van belang kunnen zijn. De meststoffen worden voortaan verdeeld in 4 groepen.

Groep I Meststoffen. Hiertoe behoren:

a. stikstofmeststoffen
b. fosfaatmeststoffen
c. kalimeststoffen
d. meststoffen met twee of drie van de waardegevendende bestanddelen stikstof, fosfaat en kali. Tot deze groep behoren guano, diammoniumfosfaat e.d.

e. de samengestelde meststoffen; hiertoe behoren de mengmeststoffen.

Groep II Kalkmeststoffen (bodemverbeterende middelen op ba-

sis van calcium of calcium en magnesium).

Groep III Organische bodemverbeterende middelen

Hiertoe behoren de organische meststoffen, tuinturf e.d. In de toekomst zal dus op een zak compost ook moeten staan „Organisch Bodemverbeterend middel”.

Groep IV Aanverwante produkten Tot deze groep behoren bitterzout, kieseriet, gips, koperslakkenbloem, kobaltsulfaat, kopersulfaat, mangaansulfaat, zinksulfaat en borax.

In de lijst zijn dus 2 nieuwe benamingen ingevoerd, nl. „Organische Bodemverbeterende middelen” en „aanverwante produkten”. De „Organische Bodemverbeterende middelen” werden vroeger aangeduid als „organische natuurlijke meststoffen”. De naam is gebaseerd op het feit dat organische stof in de eerste plaats wordt gegeven ter verbetering van de grond en niet als voedingsstof.

Zijn er kunstmeststoffen in een bepaald gehalte aan toegevoegd, dan moet aan de soortnaam het woord „verrijkt” worden toegevoegd, b.v. verrijkt stalmest, verrijkt tuinturf. De groep aanverwante produkten werd vroeger aangeduid als „diverse kunstmeststoffen”.

Uiteraard heeft het gesprek met de Beneluxpartners veranderingen tot gevolg gehad. De veranderingen in de gehalten zullen wij niet bespreken. De gehalten staan op de zak vermeld. Enkele veranderingen in de eisen zijn echter zo belangrijk, dat wij uw aandacht hierop willen richten.

CHLOORHOUDENDE MESTSTOFFEN

Tot nog toe mocht een meststof uit groep I „chlorarm” genoemd worden als het gehalte aan chloor ten hoogste 3 % bedroeg. Na 1 juli 1970 geldt deze norm nog voor patentkali en zwavelzure kali. De andere meststoffen mogen alleen „chlorarm” genoemd worden als het chloorgehalte ten hoogste 2 % bedraagt. Alle meststoffen waarop niet staat „chlorarm”, kunnen dus meer dan 2 % chloor bevatten.

BASENEQUIVALENT

Dit is een nieuw begrip. Dit getal geeft aan wat de waarde van de uiteindelijk reactie van de meststof in de grond is, uitgedrukt in kg CaO per 100 kg meststof. Is de waarde van dit getal kleiner dan -5, dan is de meststof zuurwerkend. Is de waarde hoger dan +5, dan is zij basisch werkend. Een basenequivalent tussen -5 en +5 betekent, dat de meststof neutraal werkend is. Staat op een verpakking b.v. „basenequivalent 30 basisch werkend, dan betekent dit dat 100 kg van de meststof een kalkwerking heeft die overeenkomt met 30 kg CaO of ongeveer 60 kg CaCO₃,

De vermelding van het basenequivalent is echter alleen verplicht en ook alleen geoorloofd als melding is gemaakt van het gehalte aan calcium of calcium en magnesium uitgedrukt als calciumcarbonaat. Het is jammer dat het niet verplicht gesteld is voor alle meststoffen. Voor het opstellen van de kalkbalans zou dit erg gemakkelijk geweest zijn. U kunt zich voor het opstellen van de kalkbalans in verbinding stellen met de Rijkslandbouwoverlichtingsdienst in uw gebied.

ZUURBINDEDE WAARDE

Na 1 juli 1970 wordt bij kalkmeststoffen in plaats van „zuurbindende bestanddelen”, gesproken van „zuurbindende waarde”. Dit is dus het gehalte aan kalk en magnesium, uitgedrukt in % CaO.

MENGMESTSTOFFEN

Bij deze is een voor de praktijk zeer belangrijke wijziging gekomen. Tot nog toe moest bij mengmeststoffen worden vermeld hoeveel % P₂O₅ oplosbaar in water en/of in een neutrale oplossing van ammoniumcitraat aanwezig was. Als op de verpakking de woorden „in water oplosbaar” werden gebruikt, dan moest worden vermeld hoeveel procent in water oplosbaar was. Na 1 juli 1970 moet bij mengmeststoffen één van de volgende oplosbaarheden worden vermeld:

a. in water;
b. in water en alkalisch ammoniumcitraat;
c. in alkalisch ammoniumcitraat.

Bij b zit een voor de praktijk lastig addertje onder het gras. Wanneer op een verpakking staat „10 % P₂O₅ in water en ammoniumcitraat oplosbaar”, dan kan het zijn dat hiervan een gedeelte in water oplosbaar is maar het hoeft niet. Als van die 10 % b.v. 5 % in water oplosbaar is, dan mag men er bij vermelden „1/2 in water oplosbaar”, maar men is het niet verplicht.

De enige houding die de praktijk hier tegen kan aannemen is o.i. er van uit te gaan dat het fosfaat niet in water oplosbaar is als niet op de verpakking staat hoeveel in water oplost.

Behalve de hierboven genoemde belangrijke veranderingen zijn ook nog kleinere veranderingen in de reglementering aangebracht, zoals benamingen en gehalten. Het is daarom nog meer dan in het verleden van belang de tekst op de verpakking te lezen. Als men hierbij rekening houdt met wat in het bovenstaande is beschreven, kan men zich teleurstellingen besparen.